Blogi

Rahoitusvakauden riskit otetaan vakavasti Suomessa

Rahoitusvakaus | 14.02.2017 | Olli Rehn

KIRJOITTAJA

Olli Rehn
Johtokunnan
puheenjohtaja

Finanssikriisi opetti sen, että pankki- ja rahoitusjärjestelmän vakaus on aivan keskeinen tekijä reaalitalouden kestävän kasvun ja työllisyyden kannalta.

Finanssikriisi opetti sen, että pankki- ja rahoitusjärjestelmän vakaus on aivan keskeinen tekijä reaalitalouden kestävän kasvun ja työllisyyden kannalta. Viime vuosina ympäri maailmaa, varsinkin Euroopassa ja Yhdysvalloissa, pankki- ja rahoitussektorin sääntelyä ja valvontaa onkin uudistettu urakalla. Siten on pyritty ehkäisemään ennalta kotitalouksien ja kansantalouksien ylivelkaantumista ja tavallisille kansalaisille kalliiksi käyvien kuplien syntyä. Samoin on pyritty estämään pankkikriisien mahdollisten seurausten kaataminen veronmaksajien piikkiin.

Yhdysvalloissa virta kulkee nyt kuitenkin toiseen suuntaan. Viime päivinä USA:n uusi hallinto on antanut suoranuottisia viestejä siitä, että pankkisääntelyä ja pankkien vakavaraisuutta koskevia vaatimuksia tultaisiin höllentämään. Samalla uudet askeleet kansainvälisessä pankkisääntelyssä (kuten ns. Basel IV) pantaisiin jäihin ”Yhdysvaltain edun vastaisena”. Esimerkiksi kongressiedustaja Patrick McHenryn tuore kirje tästä Fedin pääjohtaja Janet Yellenille vaikuttaa ulkopuolisesta jopa sangen epäystävälliseltä. McHenry ei ole mikään riviedustaja, vaan edustajainhuoneen rahoituspalveluiden valiokunnan varapuheenjohtaja.

Rahoitusjärjestelmän sääntely ja valvonta eivät ole paras paikka aloittaa norminpurkutalkoita, ellemme halua toistaa finanssikriisiä edeltäviä virheitä. Euroopassa ei olekaan syytä reivata kurssia. EKP:n pääjohtaja Mario Draghi sanoi viime viikolla Euroopan parlamentissa, että ”viimeinen asia, jota tarvitsemme, on regulaation löysääminen”.

Myös Obaman hallinnon valtiovarainministeri Tim Geithner, lähes kaiken kokenut finanssikriisien sammuttaja, harmittelee tuoreessa Foreign Affairs -lehdessä sitä, että kongressi on kriisin jälkeen

rajoittanut seuraavien kriisien voittamiseen tarvittavaa arsenaalia. Muutosten seurauksena Yhdysvaltain talous on ”vähemmän haavoittuva pienehkölle kriisille, mutta paljon haavoittuvampi suuren mittaluokan kriisille”.

Suomessakaan ei kannata tuudittautua siihen, että rahoitusjärjestelmän vakaus olisi jotenkin automaattisesti taattu ilman kunnolla toimivaa sääntelyä. Finanssivalvonnan tehtävä on pitää huolta siitä, että rahoitusvakautta ylläpitäviä sääntöjä noudatetaan – oman etumme takia, koska vakaa rahoitusjärjestelmä on koko kansantalouden etu.

Euroopan järjestelmäriskikomitea ESRB varoitti Suomea viime vuoden lopulla kotitalouksien korkeasta ja kasvavasta velkaantumisesta. Kotitalouksien velkaantumisaste Suomessa oli vuoden 2016 lopulla 127 % niiden käytettävissä olevista tuloista. Komitean mukaan velkaantuminen voi muodostaa riskin rahoitusjärjestelmän vakaudelle ja reaalitalouden kehitykselle keskipitkällä aikavälillä. Myös Kansainvälinen valuuttarahasto IMF kiinnitti joulukuussa 2016 huomiota kotitalouksien kasvaneeseen velkaantumiseen. Tämä on lisännyt niiden haavoittuvuutta erityisesti siinä tilanteessa, kun korot taas aikanaan nousevat.

Näihin varoituksiin on suhtauduttava vakavasti. Sekä ESRB että IMF kehottavat Suomen viranomaisia varmistamaan, että pankit huolehtivat vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta varmistavista puskureista. Varoituksissa kiinnitetään huomiota siihen, että Suomen viranomaisilla ei ole lakiin perustuvaa mahdollisuutta asettaa rajoituksia lainanottajan tuloihin suhteutetulle lainanotolle, veloille tai velanhoitokustannuksille.

Vaikka rahoitusjärjestelmän vakauteen ei kohdistu Suomessa välittömiä uhkia, on välttämätöntä, että kansainvälisten asiantuntijoiden esittämiin, kiistämättömiin epäkohtiin puututaan. Myös Suomen Pankki on korostanut tarvetta vahvistaa makrovakausvälineitä. Finanssivalvonta puolestaan kiinnitti vastikään huomiota siihen, että asuntoluottojen säästövelvoitetta kierretään rinnakkaisilla kulutusluotoilla.

Suomen rahoitusvalvonnassa on viime vuosina tapahtunut iso muutos euroalueen yhteisen pankkivalvojan SSM:n perustamisen myötä. SSM:n pöydissä arvostetaan suomalaista asiantuntemusta, sillä Suomen Pankin johtokunnan entinen varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen vaikuttaa helmikuun alusta lähtien Frankfurtissa SSM:n johtokunnassa.

Usein kuulee väitettävän – ei vähiten rahoitusalan suunnalta – että talouskasvu ja pankkisääntely olisivat toisilleen vastakkaisia tavoitteita. En usko tähän. Kestävä kasvu voi syntyä vain vakaissa rahoitusoloissa. Vakaus on yksittäisen kansalaisen etu. Ylivelkaantumisella on pahat jäljet, eikä pankkivalvoja voi seisoa tumput suorana sen uhatessa.

Suomen talous on nyt jättänyt taantuman taakseen. Nopea velkaantuminen ei palvele nopeampaa

talouskasvua, vaan sisältää ylivelkaantumisen riskin. Finanssivalvonta jatkaa työtä sellaisten makrovakausvälineiden kehittämiseksi, jotka auttavat estämään kotitalouksien ylivelkaantumista ja rahoitusvakautta horjuttavia kuplia.

Asiasanat

finanssikriisi, johdon blogi, lainakatto, makrovakauspolitiikka, pankit, rahoitusvakaus